

Spis treści

Przedmowa do przedmowy	5
Przedmowa	7
Wstęp	11
I. POWSTANIE DIALEKTYKI	19
1. Pytanie o przypadkowość istnienia ludzkiego	22
2. Soteriologia Plotyna	23
3. Plotyn wobec platonizmu chrześcijańskiego. Pytanie o rację stworzenia	29
4. Eriugena. Teogonia chrześcijańska	35
5. Eckhart. Dialektyka deifikacji	44
6. Cusanus. Sprzeczności bytu absolutnego	46
7. Boehme. Byt rozdwojony	49
8. Silesius. Fénelon. Zbawienie w anihilacji	51
9. Oświecenie. Realizacja człowieka w schemacie naturalizmu	53
10. Rousseau, Hume. Zniszczenie wiary w ład przyrodzony	56
11. Kant. Dualizm bytu ludzkiego i jego usuwanie	59
12. Fichte. Teoria samoprzezwyciężania ducha	66
13. Hegel. Wędrowka świadomości ku absolutowi	73
14. Hegel. Wolność jako kres dziejów	88
II. LEWICA HEGLOWSKA	100
1. Rozkład heglizmu	100
2. David Strauss. Początek krytyki religii	103
3. Cieszkowski i filozofia czynu	104
4. Bruno Bauer. Filozofia negatywności samowiedzy	108
5. Arnold Ruge. Polityczna radykalizacja lewicy heglowskiej	113

III. MYŚL MARKSA W NAJWCZEŚNIEJSZEJ FAZIE	117
1. Młodość i studia	117
2. Filozofia hellenistyczna w ujęciu heglistów	120
3. Studia Marksa nad Epikurem. Wolność i samowiedza	122
IV. HESS I FEUERBACH	130
1. Hess. Filozofia czynu	130
2. Hess. Rewolucja i wolność	133
3. Feuerbach. Alienacja religijna	137
4. Feuerbach. Druga faza. Źródła religijnego zbłąkania	140
V. MARKS. WCZESNA PUBLICYSTYKA POLITYCZNA	
I FILOZOFICZNA	144
1. Państwo i wolność kultury	144
2. Krytyka Hegla. Państwo — społeczeństwo — indywidualność	147
3. Idea emancypacji społecznej	150
4. Odkrycie proletariatu	152
VI. RĘKOPISY Z 1844 ROKU. TEORIA PRACY WYOBCEWANEJ.	
MŁODY ENGELS	158
1. Krytyka Hegla. Praca jako fundament człowieczeństwa	159
2. Społeczny i praktyczny charakter poznania	160
3. Alienacja pracy. Człowiek odczłowieczony	165
4. Krytyka Feuerbacha	169
5. Wczesna twórczość Engelsa	172
VII. ŚWIĘTA RODZINA	175
1. Komunizm jako tendencja dziejowa. Świadomość proletariatu	176
2. Postęp i masa	177
3. Świat potrzeb	179
4. Tradycja materializmu	179
VIII. IDEOLOGIA NIEMIECKA	182
1. Pojęcie ideologii	183
2. Byt społeczny i świadomość	185
3. Podział pracy i jego zniesienie	189
4. Indywidualność i wolność	192
5. Max Stirner. Filozofia egocentryzmu	194

6. Krytyka Stirnera. Jednostka i zbiorowość	200
7. Alienacja a podział pracy	205
8. Wyzwolenie człowieka a walka klas	206
9. Epistemologiczny sens teorii świadomości fałszywej	208
IX. REKAPITULACJA	211
X. IDEE SOCJALISTYCZNE POŁOWY XIX WIEKU WOBEC SOCJALIZMU MARKSA	217
1. Powstanie idei socjalistycznej	217
2. Babuwizm	219
3. Saintsimonizm	223
4. Owen	229
5. Fourier	236
6. Proudhon	243
7. Weitling	252
8. Cabet	255
9. Blanqui	257
10. Blanc	259
11. Marksizm i „socjalizm utopijny”	261
12. Krytyka Proudhona	269
13. <i>Manifest komunistyczny</i>	272
XI. PISMA I WALKI MARKSA I ENGELSA PO 1847 ROKU	280
1. Wyniki lat pięćdziesiątych	280
2. Lassalle	285
3. Międzynarodówka. Bakunin	293
XII. KAPITALIZM JAKO RZECZYWISTOŚĆ ODCZŁOWIECZONA. NATURA WYZYSKU	314
1. Spór o stosunek <i>Kapitału</i> do wczesnych pism Marksa	314
2. Teoria wartości. Tradycja ekonomii klasycznej	321
3. Podwójna forma wartości i podwójny charakter pracy	326
4. Fetyszym towarowy. Siła robocza jako towar	331
5. Alienacja pracy i jej wytworu	337
6. Alienacja procesu społecznienia	341
7. Pauperyzacja klasy robotniczej	345
8. Natura kapitalizmu i jego misja dziejowa	349
9. Podział wartości dodatkowej	352

XIII. SPRZECZNOŚCI KAPITALIZMU I ICH ZNIESIENIE. JEDNOŚĆ RUCHU ZNOSZĄCEGO I METODY	356
1. Malejąca stopa zysku. Nieuchronny krach kapitalizmu	356
2. Ekonomiczna i polityczna walka proletariatu	362
3. Natura socjalizmu. Jego dwie fazy	366
4. Dialektyka <i>Kapitału</i> . Całość i część, konkret i abstrakt	374
5. Dialektyka <i>Kapitału</i> . Świadomość i proces historyczny	383
6. Komentarz do teorii wartości i teorii wyzysku	390
XIV. SIŁY SPRAWCZE PROCESU DZIEJOWEGO	403
1. Siły wytwórcze, stosunki produkcji, nadbudowa	403
2. Byt społeczny i świadomość	407
3. Postęp dziejowy i jego sprzeczności	417
4. Kwestia tak zwanego monistycznego ujęcia zależności społecznych	422
5. Pojęcie klasy	424
6. Powstanie klas	431
7. Funkcje państwa i jego zniesienie	432
8. Komentarz do materializmu historycznego	437
XV. DIALEKTYKA NATURY	454
1. Scjentystyczna orientacja	454
2. Materializm i idealizm. Zmierzch filozofii	456
3. Przestrzeń i czas	460
4. Zmienność natury	462
5. Wielość form ruchu	463
6. Przyczynowość i przypadek	465
7. Dialektyka w przyrodzie i w myśli	469
8. Ilość i jakość	470
9. Sprzeczności świata	472
10. Negacja negacji	474
11. Krytyka agnostycyzmu	475
12. Doświadczenie i teoria	476
13. Względność wiedzy	478
14. Praktyka — kryterium prawdy	480
15. Źródła religii	481

XVI. REKAPITULACJA. KOMENTARZ FILOZOFICZNY	484
1. Filozofia Marksa i filozofia Engelsa	484
2. Trzy motywy w marksizmie	496
3. Marksizm jako źródło leninizmu	506